

Aan de 'Kopgroep van de Kop van de Veluwe'

p/a mw. Claudia ter Veen - de Koe, programmasecretaris Kop van de Veluwe

Nunspeet, 14 september 2023

Geachte leden van de Kopgroep van de Kop van de Veluwe,

Op 4 juli jl. zijn onder andere de leden van de raden van de deelnemende gemeenten van de Kop van de Veluwe bijgepraat over (de conceptversie) van de Samenwerkingsagenda Kop van de Veluwe is. Dit is de zogeheten "90%-versie".

De aanwezigen / genodigden zijn in de gelegenheid gesteld om vóór 15 september te reageren met vragen en/of verrijkingen. Daar willen wij graag gebruik van maken. De vragen en onze visie zetten wij in 10 punten uiteen.

1. Netwerk-samenwerking

Het voorwoord begint met de subtitel 'Eén overheid' en in het voorwoord de gedachte 'om ons te positioneren als één overheid'. Daar herkennen wij ons niet in. In onze beoordeling en observatie betreft de Kop van de Veluwe een 'netwerk-samenwerking'. Dus een samenwerking tussen delen van verschillende organisaties, om ontwikkeling te geven aan grotere of complexe opgaven.

Kortom: wij zien in de Kop van de Veluwe een opgave-gericht netwerk dat een platform biedt om samen te werken en kennis uit te wisselen. Daarmee gaat positioneren als één overheid ons te ver.

2. Blok binnen de Regio Zwolle

Iedere gemeente is individueel lid van de Regio Zwolle. Wij zijn benieuwd naar de interpretatie van de Regio Zwolle, wanneer de Kop van de Veluwe zich gaat positioneren als één overheid. De Regio Zwolle bestaat uit meer gemeenten dan de deelnemende gemeenten van de Kop van de Veluwe. Hoe staan zij tegenover een 'gepositioneerd blok van leden' binnen een samenwerkingsregio?

En voortbordurend, vanuit ons eigen Kop van de Veluwe-perspectief bekeken: hoe zouden wij het vinden, dat andere gemeenten allemaal gegroepeerd in 'blokken' zich gaan presenteren binnen de regio Zwolle?

3. *Valkuil: te veel samen werken*

Een belangrijke valkuil binnen de (netwerk)samenwerking, is dat samenwerkende gemeenten te veel samen willen doen. De opgaven zijn complex. Een valkuil is dat de samenwerking een strakke 'ontwerp-benadering' heeft, met een gezamenlijke route die alle deelnemers binnen de samenwerking volgen. Terwijl een samenwerking gebaat is bij een 'ontwikkelingsgerichte-benadering' (diversiteit in route passend bij de betreffende gemeente en al gaande werken aan opgaven).

Met het optreden als één overheid, vergroot het de kans om in deze valkuil te stappen.

4. *Status programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG)*

In het concept van de Samenwerkingsagenda wordt gesteld, dat het programma VLGG leidend voor de Kop van de Veluwe gaat zijn. Wij missen in het concept, onze visie daarop. Laten wij ons daarin leiden of kan de Kop van de Veluwe wat (bege)leiden in een gewenste richting? Met daarin de achterliggende vragen:

Zijn er mogelijkheden of instrumenten om hier invloed op uit te oefenen?

Wanneer wij vanuit de Samenwerkingsagenda aan tafel gaan zitten (dat het leidend gaat zijn), ontnemen wij onszelf daarmee de mogelijkheid nog voor (deel)aspecten regie te nemen?

Daarbij: het VLGG blijft momenteel een conceptversie waar nu nog niet op gebouwd kan worden.

5. *Oriëntatie die breder is dan Zwolle*

In het concept is opgenomen dat de 108.000 mensen die onze gemeenschap vormen, sterk gericht zijn op Zwolle. Op welke basis is deze bevinding opgenomen?

Vanuit Nunspeets perspectief zetten wij daar grote vraagtekens bij. Onze kernen Elspeet, Hulshorst en Vierhouten kennen (gezien de gemeentegrenzen) een sterke verwevenheid met de zuidelijke regio's, gemeenten en steden. Dat geldt voor jong tot oud; bijvoorbeeld studenten die niet automatisch kiezen voor hogeschool Windesheim in Zwolle. Voor hen is studie aan de CHE in Ede, de Aeres groep in Dronten of in de kennis-as Ede-Wageningen tevens een serieuze mogelijkheid is.

De profilering en positionering van onze gemeente als samenwerkingspartner voor de zuidelijke buurgemeenten, speelt daarom een grote rol en zijn wij terughoudend om ons te committeren aan 'één overheid' binnen de Regio Zwolle.

Het is één van de redenen om tijdens de bijeenkomst van 4 juli jl. in de themakaart mee te geven, de bereikbaarheid van en naar de omliggende regio's als Food Valley, IT Valley etc. serieus te nemen. En: versterk de wederzijdse meerwaarde voor Kop van de Veluwe en voor de Food Valley.

6. *Gebiedsproces GEUS*

In de Samenvatting Regioarrangement Kop van de Veluwe in het concept, wordt beschreven dat de samenwerking binnen de Kop van de Veluwe veel meerwaarde biedt voor de uitwerking van de gebiedsprocessen. Vervolgens wordt beschreven in de begeleidende tekst: "We volgen hierbij het voorbeeld van de gebiedsopgave GEUS, waarin diverse partijen samen succesvol gebiedsgerichte plannen uitwerken."

Op moment van schrijven worden bouwstenen voor gebiedsgerichte plannen bepaald. Van uitwerking is nog geen sprake. Daarbij speelt een tendens in de hele stikstof-discussie: het wantrouwen van agrariërs richting de overheden is groot. Zo blijkt ook uit de inwonersavonden binnen het GEUS-project.

Om een exemplarisch beeld te geven in welke mate overheden vertegenwoordigd zijn: in praatafels binnen de thema's van GEUS zijn op 25 aanwezigen, 20 aanwezigen bezoldigd (vanuit overheden, onderzoekers, ecologen etc.). Met andere woorden: in dit voorbeeld dat plaats vond, waren slechts 5 betrokkenen uit het gebied (inwoners) aanwezig. Het lijkt ons een terechte vraag, in hoeverre het hier nodig is op te trekken als één overheid: vergroot dat het wantrouwen of is kleinschaligheid nodig?

7. Status van de agenda

Er worden opgaven en voorbeelden genoemd in Nunspeet als onderdeel van de Kop van de Veluwe. Zoals de Stationsomgeving. Het zijn projecten en processen die inmiddels stadium van planvorming hebben bereikt of inmiddels in de realisatiefase zitten. Het is daarom vanuit Nunspeets perspectief lastig beoordelen, welke meerwaarde een nauwere samenwerking als één overheid biedt.

In het concept staan uitgangspunten die veel gemeenten kunnen raken. Uitgangspunt in Nunspeet is, dat we niet alleen samenwerken uit eigen belang, maar ook van waarde en nut willen zijn voor andere gemeenten in de regio. Daarin geven wij vanuit Nunspeets perspectief wel kaders mee. Zo zijn wij van mening om niet de gemeente toe- of in te sluiten als één overheid met een aantal gemeenten.

Bijvoorbeeld willen wij voor zover mogelijk, vooral bouwen voor eigen inwoners en naar behoefte van eigen inwoners. Dat:

- beleidsuitgangspunten als harde gronden langs het lint van de A28 het meest geschikt om te bouwen en
- in het concept het voorbeeld van het binnenstedelijk bouwen "zoals Nunspeet nabij het station doet",

als oplossingen worden genoemd voor de woningbehoefte van de Kop van de Veluwe, benauidt ons. En zijn wij zeer terughoudend te redeneren als één gemeenschap en te positioneren als één overheid.

8. Agglomeratie van Zwolle

In de doelen (paragraaf 2.1 van het concept) zijn een aantal doelen gesteld. Met name het (niet genummerde) derde doel doet bij ons de wenkbrauwen fronsen:

"We halen de banden met de stad Zwolle nog sterker aan, omdat we beseffen dat we over niet al te lange tijd integraal onderdeel zijn van de agglomeratie Zwolle."

Het doel wordt geponeerd, zodat we meedeinen naar het IJsselland. In hoeverre is dat een keuze om een onderdeel te willen of kunnen zijn van de agglomeratie Zwolle?

Vanuit Nunspeets perspectief lijkt dat een keuze. Onze geografische ligging en krachtige gemeente, zien wij meer als schakel tussen de Regio Zwolle en diverse regio's (Harderwijk, Amersfoort, Veluwe).

9. Governance

Eén van de belangrijkste onderwerpen is nog niet uitgewerkt. De governance is van grote invloed op de vertrouwensbasis van de samenwerking. Waar regie, eigenaarschap en toezicht ligt, is blijkbaar nog een bespreekpunt. Wij zijn zeer benieuwd naar de legitimiteit, de structuur en de gelijkwaardigheid daarin, om te voorkomen dat de Kop van de Veluwe een tandeloos vehikel wordt.

10. Het geld; van opgaven naar uitgaven

De financiën... Een nauwere samenwerkingsagenda, die bol staat van opgaven, ambities en projecten, vraagt ook middelen. Er wordt ons inziens nog weinig informatie gegeven over de middelen die nodig zijn. Welke kaders zijn daarin mee te geven? Worden de middelen gekoppeld aan de opgaven per regio? Wellicht per regio binnen de Kop van de Veluwe?

Daarin zien wij graag regionale verschillen, omdat regionaal ook verschillende opgaven liggen.

Ten slotte

In ons raadsakkoord hebben wij opgenomen om in een open houding het gesprek aan te gaan over de status van samenwerking en de relatie met de Regio Zwolle. Vanuit ons lidmaatschap van de raad van Nunspeet, vertegenwoordigen wij het belang van de gemeente Nunspeet. Wij zijn ons terdege bewust van de ervaren houding in het verleden vanuit Nunspeet, ook binnen de Kop van de Veluwe. Die spiegel hebben wij ons afgelopen jaren voorgehouden met extern onderzoek.

Als het gaat om samenwerken, is het belangrijk om de raad goed in positie te brengen. Dat gaat verder dan de bijeenkomst van 4 juli, met een presentatie onder leiding van een enthousiaste gespreksleider die alle sprekers voorziet van complimenten en vakkundig de setting creëert dat de trein alleen maar sneller lijkt te kunnen gaan rollen. De raad staat vaak op afstand met dergelijke samenwerkingsverbanden waarbij vaak een beperkte invloed wordt ervaren.

De vraag die wij ons stellen is: is de ingeslagen weg van de Kop van de Veluwe, met deze concept Samenwerkingsagenda, de juiste weg is voor de gemeente Nunspeet?

Die vraag geven wij graag mee aan het bestuur van de Kop van de Veluwe en het Nunspeets College van B&W, in de verdere totstandkoming.

Bij vragen of een wens tot verdere toelichting, vernemen wij het graag.

Met vriendelijke groet,

M. Klein, raadslid gemeente Nunspeet

Ingediend namens de fracties SGP Nunspeet en Gemeentebelang Nunspeet.

Een kopie van deze brief wordt tevens verstuurd aan:

- de colleges van B&W en raden van de deelnemende gemeenten van de Kop van de Veluwe
- de colleges en staten van de provincies Overijssel en Gelderland